

Asia: Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta arvioivan parlamentaarisen työryhmän lausuntopyyntö

Viite: VN/23882/2023

Pelastakaa Lasten lausunto Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävästä ja rahoituksesta

Pelastakaa Lapset kiittää liikenne- ja viestintäministeriön kautta saamastaan parlamentaarisen työryhmän lausuntopyynnöstä koskien Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta.

Yleisradiolla on erittäin tärkeä julkisen palvelun tehtävä demokratian, sananvapauden sekä viestinnän riippumattomuuden ja monipuolisuuden toteutumisessa yhteiskunnassamme. Pelastakaa Lapset näkee Yleisradion olevan keskeinen toimija suomalaisessa mediakentässä, muttei koe mielekkäänä Yleisradion tehtävien vastakkainasettelua markkinaehtoisesti toimivan kaupallisen median kanssa.

Pelastakaa Lapset näkee, että Yleisradiolla on lapsenoikeusnäkökulmasta tärkeä tehtävä lapsille välitettävän tiedon ja monipuolisen lastenkulttuurin yhdenvertaisen saavutettavuuden näkökulmasta. Lisäksi Yleisradiolla on merkittävä rooli suomalaiselle kansalaisyhteiskunnalle sekä yleishyödyllisten järjestöjen toiminnalle.

Lapsiasiavaltuutettu on 8.1.2024 lausunut (VN/23882/2023) Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta arvioivalle parlamentaariselle työryhmälle sen tehtävänannossa mainituista asioista hyvin kattavasti (LAPS/81/2023 8.1.2024).

Pelastakaa Lapset yhtyy lapsiasiavaltuutetun lausunnossaan esittämään kantaan koskien tarvetta ylläpitää Yleisradion roolia lapsen oikeuksien edistäjänä huomioiden myös erityisryhmien, kuten vammaisten lasten ja eri vähemmistö- ja kieliryhmiin kuuluvien lasten oikeudet.

Olemme huolissamme Yleisradion toimintaan kaavailuista leikkauksista ja niiden vaikutuksista Yleisradion julkisen palvelun tehtäviin ja erityisesti lapsille kohdennettuihin palveluihin tulevaisuudessa.

Yleisradiolla on merkittävä rooli lapsille tiedottamisessa kriisi- ja poikkeustilanteissa

Pelastakaa Lapset on viime vuosina tehnyt paljon kehittämistyötä lasten huomioimiseksi kriisi- ja häiriötilanteissa Suomessa. Pelastakaa Lapset näkee, että Yleisradiolla on merkittävä rooli lasten ja nuorten huomioimisessa kriisi- ja poikkeusoloissa.

Esimerkiksi COVID-19:n kaltaiset pandemiat ja muut yhteisöjä koettelevat häiriötilanteet vaativat Yleisradiolta jatkossakin erityisiä lapsiin kohdistettavia toimia. Kun kohtaamme yhteiskunnallisia

kriisejä, on Yleisradiolla merkittävä julkisen palvelun rooli tiedon välittäjänä yhdenvertaisesti, selkokielisesti ja ikätasoisesti kaikille lapsille.

Yleisradiolla on tärkeä tehtävä lastenkulttuurin ja sivistyksellisten oikeuksien edistäjänä

Suomi on YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen (LOS) 31. artiklassa sitoutunut edistämään lapsen oikeutta lepoon, vapaa-aikaan ja kulttuuri- ja taide-elämään. Yleisradion ohjelmistoilla on ollut suuri rooli lasten vapaa-ajan- ja kulttuurielämyksien tarjoajana sukupolvesta toiseen.

Yleisradion tuottamat sisällöt oppimisen ja opiskelun tueksi edesauttavat myös lasten sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista (LOS 17). Yleisradion lapsille suunnatut, luotettavat uutissisällöt ovat erityisessä arvossa ajassa, jossa lapset altistuvat toistuvasti erilaisille misinformaation ja disinformaation muodoille.

Pelastakaa Lapset pitää tärkeänä, että Yleisradion tehtävissä painotetaan jatkossakin lapsille ja nuorille suunnattuja sisältöjä niin taiteen, kulttuurin, virikkeellisen viihteen kuin oppimisen ja itsensä kehittämisen osalta. Yleisradiolla on paras kyky varmistaa, että on tarjolla sellaistaikin kaikille lapsille suunnattua ohjelmaa, jonka toteuttaminen markkinaehtoisesti kaupallisten toimijoiden toimesta on epätodennäköistä.

Yleisradio pystyy vahvistamaan erityisryhmiin ja eri kieliryhmiin kuuluvien lasten yhdenvertaisuutta

Pelastakaa Lapset tunnustaa Yleisradion tärkeän roolin erilaisiin kieliryhmiin kuuluvien ei-suomenkielisten lasten palvelutarjoajana. Yleisradio toteuttaa myös tärkeää tehtäväänsä tuottaessaan sisältöjä ruotsinkielisille lapsille.

Lisäksi Yleisradio palvelee saamen kielillä (pohjoissaame, kolttasaame ja inarinsaame) yhteistyössä muiden Pohjoismaiden yleisradioiden (Ruotsin SVT ja Norjan NRK) kanssa. On tärkeää turvata saamelaislasten mahdollisuudet saada nauttia kulttuuristaan omalla äidinkielellään saamelaiskulttuuria vahvistaen.

Suomessa puhutaan lisäksi monia muita kieliä, kuten venäjää, viroa, arabia ja somalia, joilla Yleisradio on myös tuottanut esimerkiksi uutisia. Yleisradio tarjoaa viittomakielisiä ja viittomakielellä tulkattuja sisältöjä myös lapsille. Koronapandemian aikana tiedonvälitys eri kielillä muodostui erityisen tärkeäksi.

Pelastakaa Lapset korostaa, että eri kielillä tuotetun lapsille suunnatun sisällön tarjoaminen on ensiarvoisen tärkeää monille Suomessa asuville lapsille ja katsoo, että tällaisten sisältöjen saatavuus on turvattava jatkossakin.

Lasten kuuleminen ja heidän kanssaan työskentely osana Yleisradion toimintaa

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen artiklan 12. velvoittamana lapsilla on oikeus esittää näkemyksiään heille suunnatuista palveluista, niiden sisällöstä ja laadusta. Lisäksi sopimus takaa, että lapsilla on yhtäläinen oikeus saada heille kuuluva osa budjetoiduista yhteiskunnan voimavaroista ja resursseista.

Pelastakaa Lapset muistuttaa, että lapset ovat merkittävä Yleisradiotoiminnan kohderyhmä. On tärkeää, että he voivat osallistua Yleisradion ohjelmasisältöjen kehittämiseen ja ohjelmien uudistamiseen.

On siksi tarpeellista, että jatkossakin varmistetaan Yleisradion mahdollisuudet toimia yhteistyössä monien eri lapsiryhmien, myös monikulttuurisista taustoista ja eri kieliryhmistä tulevien lasten kanssa ohjelmatoiminnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Yleisradion yleishyödyllinen työ tukee kansanvaltaa ja osallistumisen sekä tiedonvälityksen monipuolisuutta

Yleisradion julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tehtävistä ensimmäinen koskee kansanvallan ja osallistumismahdollisuuksien tukemista sekä monipuolista tiedon ja mielipiteiden vaihtoa. Yleisradio palvelee kansalaisia ja tukee tehokkaasti yleishyödyllisten organisaatioiden toimintaa esittämällä suurelle yleisölle yleishyödyllisten tahojen yhteiskunnallisia sisältöjä. Yleishyödyllisillä sisällöillä on kansalaisyhteiskunnalle tärkeä informatiivinen sekä osallistava vaikutus.

Yleisradio toimii nopeana tiedonvälityksen ja kansaisyhteiskunnan osallistamisen kanavana erilaisissa kriisitilanteissa. Esimerkiksi Ukrainan sodan eskaloituttua Yleisradio järjesti humanitaarista työtä tekevien järjestöjen kanssa nopeasti tukikonsertin, jota seurasi 1,5 miljoona suomalaista ja sillä kerättiin n. 6 miljoonaa euroa ukrainalaisten auttamiseen. Vastaavasti Nenäpäivän avulla Yleisradio ja kehitysyhteistyöjärjestöt nostivat vuosikausien ajan merkittävästi kehitysyhteistyön ymmärrystä ja keräsivät 42 miljoonaa euroa toiminnan rahoitukseen.

Pelastakaa Lapset näkee, että Yleisradiolla on merkittävä rooli suomalaisen kansaisyhteiskunnan rakentamisessa tuoden kansalaiset ja yleishyödylliset toimijat yhteen. Aktiivinen vuoropuhelu ylläpitää sosiaalista luottamusta yhteiskunnan eri toimijoiden ja kansalaisten välillä.

Lisätietoja:

Veli Liikanen
Yhteiskuntasuhdejohtaja
veli.liikanen@pelastakaalapset.fi
+358 50 408 3981

Tiina-Maria Levamo
Johtava asiantuntija – lapsen oikeudet ja vaikuttamistyö
tiina-maria.levamo@pelastakaalapset.fi
+358 50 570 6360

Sanna Kuusisto
Johtaja, viestintä ja varainhankinta
sanna.kuusisto@pelastakaalapset.fi
+358 45 104 6633